

Handleiding doorzoeking

Lian Mannheims **Ik heb niets te verbergen: dat is een schrikreactie**

Vera Spaans

Twee opsporingsambtenaren melden zich bij de receptie van een groot advocatenkantoor in Amsterdam. ‘Goedemiddag, hier hebben we een bevel uitlevering. We willen graag alle dossiers van cliënt die-en-die.’ De receptioniste is zo kien om een compagnon te bellen, die de bezoekers vraagt of zij wel weten dat dit een advocatenkantoor is. ‘O,’ zeggen deze, ‘dat wisten we niet.’ Toen zijn ze vriendelijk doch beslist de deur gewezen.

Dit is alweer een paar jaar geleden gebeurd, zegt Lian Mannheims, strafrechtadvocaat bij De Roos & Pen Advocaten en waarnemend deken van Amsterdam. ‘Maar dit vond ik een schokkend voorbeeld.’

Dit kantoor heeft goed gehandeld, maar het had ook anders kunnen gaan. Mannheims is als waarnemend deken regelmatig aanwezig bij doorzoeken op een advocatenkantoor. Vaak genoeg gebeurt het dat een advocaat bij een doorzoeking reageert met de mededeling: ‘Kijkt u

Foto: Marco Bakker/HH

alles maar na, ik heb niets te verbergen.’ ‘Dat is een schrikreactie,’ zegt Mannheims. ‘Stel je voor: opeens staat een enorme delegatie voor je neus. Een officier van justitie, een rechter-commissaris, een griffier, een deken en een aantal opsporingsambtenaren, met een bevel doorzoeking. Dan schrik je natuurlijk nogal.’

Om dit soort situaties in goede banen te leiden, is nu een handleiding opgesteld voor dekens en advocaten. Hierin staat praktisch beschreven wie wat moet doen wanneer zijn kantoor of eigen huis wordt doorzocht op vordering van justitie.

Ook voor justitie

Mannheims heeft een jaar of vijf, zes geleden een handleiding doorzoeking opgesteld voor Amsterdam, in overleg met de plaatselijke rechtbank en het OM. Het document werd vaak opgevraagd bij doorzoeken in andere arrondissementen; duidelijk werd dat er landelijk behoefte was aan een handzame richtlijn. Op verzoek van de Algemene Raad is vervolgens door vijf advocaten uit het hele land deze handleiding opgesteld. De belangrijkste strekking: de advocaat heeft door zijn geheimhoudingsplicht een bijzondere positie die hij niet zomaar prijs mag geven – en die door politie, justitie en de rechterlijke macht moet worden gerespecteerd. Het

is aan de deken om erop toe te zien dat daarnaar wordt gehandeld. Daarom wordt bij een doorzoeking de deken altijd van tevoren op de hoogte gesteld. Hij of zij is ook aanwezig bij een doorzoeking, en overlegt met de advocaat of bepaalde stukken onder diens verschoningsrecht vallen of niet.

In de handleiding komen alle stappen chronologisch aan de orde: wat moet de receptioniste doen? Wat doe je als de betrokken advocaat niet aanwezig is? Wat valt wel en niet onder het verschoningsrecht? Aandacht wordt ook besteed aan telefoontaps en het optreden van een advocaat als getuige à charge tegen zijn (ex-)cliënt – iets wat, volgens Mannheims, behoort te zijn uitgesloten.

Niet alleen de advocaat heeft baat bij deze handleiding, zegt Mannheims, maar ook het OM en de rechterlijke macht. Wanneer ten onrechte een inbreuk wordt gemaakt op het verschoningsrecht kan dit betekenen dat een zaak spaak loopt. Deze handleiding kan dergelijke fouten helpen voorkomen.

Het OM laat weten, per e-mail: ‘Zolang de handleiding is gebaseerd op de Aanwijzing landelijke regels voor doorzoeken van advocatenkantoren, heeft ook het OM baat bij deze landelijke handleiding van de advocatuur.’

Het is gezegd

‘Niemand neemt de longue durée van privacyvraagstukken in ogenschouw. Het is net kralen rijgen. Ieder kraaltje op zichzelf is van weinig betekenis, maar alle kraaltjes samen maken een lange ketting.’

Gerrit-Jan Zwenne, advocaat en hoofddocent privacyrecht in Leiden, naar aanleiding van tapstatistieken in Nederland; in Europa tapt alleen Italië vaker af, *De Groene Amsterdammer*, 27 juni 2008

Iedereen vindt het een burgerplicht, behalve de mensen die wat te verbergen hebben. Principiële bezwaren mogen geen rol spelen bij onderzoek naar moord, doodslag of verkrachting.’

CDA-kamerlid Sybrand van Haersma Buma wil mensen beboeten die niet meewerken aan DNA-onderzoek, *De Telegraaf*, 1 juli 2008

Ik heb in de bajes gewerkt. Ik weet al heel lang dat er mensen met dubbele bedoelingen zijn.

Rita Verdonk, *NRC Handelsblad*, 28 juni